ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ Γ' ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΟΝ ΜΕΝΟΙΚΕΑ & ΑΙΣΧΙΝΗΣ ΚΑΤΑ ΤΙΜΑΡΧΟΥ
ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: 4

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ: ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ, *Επιστολή στον Μενοικέα*, 122

Μήτε νέος τις ὢν μελλέτω φιλοσοφεῖν, μήτε γέρων ὑπάρχων κοπιά τω φιλοσοφῶν· οὔτε γὰρ ἄωρος οὐδείς ἐστιν οὔτε πάρωρος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαῖνον. Ὁ δὲ λέγων ἢ μήπω τοῦ φιλοσοφεῖν ὑπάρχειν ὥραν ἢ παρεληλυθέναι τὴν ὥραν, ὅμοιός ἐστιν τῷ λέγοντι πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μήπω παρεῖναι τὴν ὥραν ἢ μηκέτι εἶναι. Ὥστε φιλοσοφητέον καὶ νέῳ καὶ γέροντι, τῷ μὲν ὅπως γηράσκων νεάζῃ τοῖς ἀγαθοῖς διὰ τὴν χάριν τῶν γεγονότων, τῷ δὲ ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιὸς ᾖ διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων. Μελετᾶν οὖν χρὴ τὰ ποιοῦντα τὴν εὐδαιμονίαν, εἴπερ παρούσης μὲν αὐτῆς πάντα ἔχομεν, ἀπούσης δὲ πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Α1. α) Να απαντήσετε γράφοντας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη **«Σωστό»**, αν είναι σωστή, ή τη λέξη **«Λάθος»**, αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο:

I. Η φιλοσοφία συνδέεται με την υγεία της ψυχής.
II. Χάρη στη φιλοσοφία ο νέος απαλλάσσεται από κάθε φόβο.
III. Ο απώτερος σκοπός του ανθρώπου είναι η ευδαιμονία.
IV. Η ενασχόληση με τη φιλοσοφία αφορά μόνο όσους έχουν ελεύθερο χρόνο γιατί είναι κάτι πολύ θεωρητικό.
V. Αν απουσιάζει η ευδαιμονία από την ανθρώπινη ζωή, οι ενέργειες του ανθρώπου επικεντρώνονται στην απόκτηση κάποιου άλλου αγαθού.

Μονάδες 5

β) Για κάθε μία από τις παραπάνω απαντήσεις να γράψετε το χωρίο του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνει.

Μονάδες 5

Β1. Να εντοπίσετε τις αντιθέσεις του κειμένου και να παρουσιάσετε τη λειτουργία τους σε σχέση με τις ιδέες που εκθέτει ο Επίκουρος.

Μονάδες 10

Β2. Να εξετάσετε προσεκτικά τη χρήση της λέξης «*ὥρα*» *καθώς και των επιθέτων «ἄωρος»* και «*πάρωρος*»

Μονάδες 10

Β3. μελλέτω, παρεληλυθέναι, ᾖ, παρούσης, ἔχειν**:** Για καθεμιά από τις λέξεις που σας δίνονται να γράψετε δύο ομόρριζές τους στα νέα ελληνικά.

Μονάδες 10

Β4. Να γράψετε στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω θέσεις, τη λέξη «**Σωστό»**, αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος»**, αν είναι λανθασμένη:

1. Ο Σωκράτης στην αμφισβήτηση έμοιαζε με τους σοφιστές.
2. Η σωκρατική διαλεκτική στηρίζεται στη σταδιακή αναίρεση των θέσεων του συνομιλητή.
3. Ο Άνυτος ήταν βυρσοδέψης και κατέθεσε μήνυση κατά του Σωκράτη.
4. Ο Κριτίας και ο Αλκιβιάδης ήταν θείοι του Πλάτωνα.
5. Στην πρώτη ψηφοφορία το δικαστήριο της Ηλιαίας έκρινε το Σωκράτη ένοχο με μέτρια πλειοψηφία.
6. Ο Σωκράτης πέθανε αμέσως μετά την καταδίκη του
7. Ο Αριστοτέλης γεννήθηκε στα Στάγειρα της Θράκης το 348 π. Χ
8. Αρχικά ο Αριστοτέλης ήθελε να γίνει γιατρός.
9. Ο Αριστοτέλης, όπως και ο δάσκαλός του, είχε ψυχοσύνθεση θετική.
10. Ο Αριστοτέλης χαρακτήρισε την Αθήνα «καλλίπολιν».

Μονάδες 10

Β5. Το απόσπασμα που ακολουθεί είναι συνέχεια της «Επιστολής προς Μενοικέα» του Επίκουρου. Για ποιο λόγο υποστηρίζει ότι ο άνθρωπος πρέπει να φιλοσοφεί και πώς θεωρείται ότι συνδυάζεται με το εξεταζόμενο κείμενο αναφοράς του σχολικού σας εγχειριδίου;

[...] Αντίθετα, ο σοφός ούτε την ζωή περιφρονεί και ούτε φοβάται να μη ζει, επειδή ούτε η ζωή είναι βάρος γι' αυτόν, και ούτε θεωρεί ότι είναι κακό το να μη ζει. Όπως ακριβώς δεν προτιμά πάντοτε το περισσότερο αλλά το πιο ευχάριστο φαγητό, έτσι και με τον χρόνο της ζωής του δεν απολαμβάνει τον περισσότερο αλλά τον πιο ευχάριστο. Και αυτός που συμβουλεύει τον μεν νέο να ζει καλά, τον δε γέρο να τελειώσει καλά την ζωή του, είναι ανόητος όχι μόνο επειδή η ζωή είναι όμορφή (για το γέρο), αλλά και επειδή η φροντίδα να ζει κανείς καλά και να πεθάνει καλά είναι ένα και το αυτό. Μάλιστα πολύ χειρότερος είναι αυτός που λέει ότι καλό είναι να μη γεννηθεί κανείς,

«και όταν γεννηθεί,
να περάσει όσο πιο γρήγορα
τις πύλες του Άδη».

Αν μεν το λέει επειδή το πιστεύει, γιατί δεν εγκαταλείπει την ζωή; Πράγματι είναι κάτι που είναι πάντα στην ευχέρειά του, εάν ο θάνατος είναι σταθερή του επιθυμία. Αν όμως αστειεύεται, δείχνει ελαφρότητα σε θέματα που δεν σηκώνουν αστεία. Πρέπει να θυμάσαι ότι το μέλλον δεν είναι ούτε εντελώς δικό μας ούτε εντελώς πέρα από μας, ώστε μήτε να περιμένουμε ότι σίγουρα θα έλθει ούτε πάλι να απελπιζόμαστε ότι οπωσδήποτε δεν θα έρθει.

Θέογνης Επίκουρος, «Επιστολή προς Μενοικέα», (126-127)
Απόδοση: Λεωνίδας Α. Αλεξανδρίδης

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:
Αισχίνου Κατά Τιμάρχου

Εισαγωγή

Ο Αισχίνης αναφέρει τον αυστηρό τρόπο με τον οποίο οι Αθηναίοι αντιμετώπιζαν τη γυναίκα που δε διαφύλαττε την αρετή της:

Ἵνα δὲ μὴ δοκῶ Λακεδαιμονίους θεραπεύειν, καὶ τῶν ἡμετέρων προγόνων μνησθήσομαι. οὕτω γὰρ ἦσαν πρὸς τὰς αἰσχύνας χαλεποί, καὶ περὶ πλείστου τῶν τέκνων τὴν σωφροσύνην ἐποιοῦντο, ὥστ’ ἀνὴρ εἷς τῶν πολιτῶν, εὑρὼν τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα **διεφθαρμένην**, καὶ τὴν ἡλικίαν οὐ καλῶς διαφυλάξασαν μέχρι γάμου, ἐγκατῳκοδόμησεν αὐτὴν μεθ’ ἵππου εἰς ἔρημον οἰκίαν, ὑφ’ οὗ προδήλως ἔμελλεν ἀπολεῖσθαι συγκαθειργμένη. καὶ ἔτι καὶ νῦν τῆς οἰκίας ταύτης ἔστηκε τὰ οἰκόπεδα ἐν τῷ ὑμετέρῳ ἄστει, καὶ ὁ τόπος οὗτος καλεῖται παρ’ ἵππον καὶ κόρην. [182] ὁ δὲ Σόλων ὁ **τῶν νομοθετῶν** ἐνδοξότατος γέγραφεν ἀρχαίως καὶ σεμνῶς περὶ τῆς τῶν γυναικῶν εὐκοσμίας. τὴν γὰρ γυναῖκα ἐφ’ ᾗ ἂν ἀλῷ μοιχός, οὐκ ἐᾷ κοσμεῖσθαι, οὐδὲ εἰς τὰ δημοτελῆ ἱερὰ εἰσιέναι, ἵνα μὴ **τὰς ἀναμαρτήτους** τῶν γυναικῶν ἀναμειγνυμένη διαφθείρῃ· ἐὰν δ’ εἰσίῃ ἢ κοσμῆται, τὸν ἐντυχόντα κελεύει καταρρηγνύναι τὰ ἱμάτια καὶ τὸν κόσμον ἀφαιρεῖσθαι καὶ τύπτειν, εἰργόμενον θανάτου καὶ **τοῦ** ἀνάπηρον **ποιῆσαι,** ἀτιμῶν τὴν τοιαύτην γυναῖκα καὶ τὸν βίον ἀβίωτον αὐτῇ κατασκευάζων. [183]

Λεξιλόγιο

- χαλεπός: αυστηρός
- *θεραπεύω*: κολακεύω, υπηρετώ
- *συγκαθειργμένη*: φυλακισμένη
- *παρ’ ἵππον καὶ κόρην*: τόπος του κοριτσιού και του αλόγου
- κόσμος: κοσμήματα
- τύπτω: χτυπώ

Παρατηρήσεις

1. Να μεταφρασθεί στα νέα ελληνικά το απόσπασμα «*Ἵνα δὲ μὴ δοκῶ…. συγκαθειργμένη.*»

Μονάδες 10

2. Με ποιον τρόπο ο Σόλωνας ήθελε να τιμωρούνται οι γυναίκες που δε διαφύλατταν την τιμή τους;

Μονάδες 10

3. α. ***ἐγκατῳκοδόμησεν, ἀπολεῖσθαι, εἰσίῃ***: να γραφεί το α΄ ενικό πρόσωπο ενεστώτα στη φωνή που βρίσκονται.

Μονάδες 3

β. Να βρείτε 3 αντωνυμίες **(διαφορετικού είδους**) του κειμένου και να αναγνωρίσετε το είδος τους.

Μονάδες 3

γ. τῶν πολιτῶν, τῷ ὑμετέρῳ ἄστει, γυναικῶν: οι παραπάνω τύποι να μεταφερθούν στον άλλο αριθμό.

Μονάδες 4

4. α. ***τον έντυχόντα:*** *Να αναγνωριστεί το είδος της μετοχής και να αναλυθεί σε δευτερεύουσα πρόταση.*

Μονάδες 2

β. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι όροι: ***διεφθαρμένην, τῶν νομοθετῶν, τάς ἀναμαρτήτους.***

Μονάδες 3

γ. ***Ἵνα δὲ μὴ δοκῶ Λακεδαιμονίους θεραπεύειν, καὶ τῶν ἡμετέρων προγόνων μνησθήσομαι***: Να μεταφερθεί στον πλάγιο λόγο με όλους τους δυνατούς τρόπους με εξάρτηση από τη φράση: ***Ὁ ῥήτωρ ἔλεξεν.***

Μονάδες 5

Καλή επιτυχία!!